

Stockholms
stad

Vägledning för **Skyltar i Stockholms stad**

Omslaget: Alla verksamheter på Hökarängsplan har liknande skyltar som samspelar med varandra, byggnaderna de sitter på och platsen i sig. Den medvetna utformningen ger ett enhetligt intryck och gör det lättare för besökare att hitta. Det är fastighetsägaren och verksamheterna som tillsammans tagit fram riktlinjer för hur skyltarna ska utformas.

Innehåll

En del av stadsbilden..... 3

Grundregeln är att bygglov behövs 5

Undantag enligt plan- och byggförordningen 5

Ytterligare undantag..... 6

Tänk på det här så blir det rätt från början 7

Allmänna reklamplatser 8

Lokala riktlinjer och skyltprogram..... 8

Skylttyper och goda exempel..... 10

Friliggande bokstäver 10

Flaggskyltar 10

Pendelskyltar 10

Låds skyltar 10

Skivskyltar 10

Neonskyltar/diodteknik 10

Elektroniska skyltar / LED 10

Vapor och flaggor 12

Byggplatsskyltar 12

Folieskyltar 12

Volymbildande skyltar 12

Skylt målad direkt på fasad 12

Skyltplatser med utbytbara budskap 12

Projektioner 12

Smart glas 12

Andra tillstånd samt tillsyn..... 14

Söka bygglov 14

Ansök digitalt 14

Andra sätt att ansöka..... 14

Vad kostar ett bygglov?..... 14

Kontakt 15

En del av stadsbilden

MED SKYLT MENAS i denna vägledning en skylt, tavla, bildskärm, flagga, eller liknande med syfte att förmedla reklam, information eller liknande. Ljusanordning är inte definierat i plan- och bygglagen och i vägledningen används begreppet för att beskriva något med syfte att lysa upp en plats, byggnad eller objekt.

Ett växande Stockholm behöver ett gemensamt förhållningssätt för hur skyltningen i staden ska utvecklas för att bidra till en attraktiv stadsmiljö och ett inbjudande gaturum. Vägledning för skyltar i Stockholms stad ska främja en sådan utveckling och godkändes i stadsbyggnadsnämnden den 29 augusti 2019. Vägledningen ersätter dokumentet »Jag vill sätta upp skylt/skyltar, vad gäller i Stockholm?»

Vägledningen ska förtydliga regelverken och underlätta för professionella aktörer, fastighetsägare, företag och andra. Stockholm är i konstant förändring och nya stadsrum och miljöer skapas kontinuerligt. En tydlig vägledning ger förutsättningar för en förutsägbar och enhetlig bedömning inom staden. Vägledningen har inte som ambition att ge alla svar för en specifik situation utan syftar till att bidra till balans mellan den växande stadens behov att synliggöra verksamheter och en varsamhet utifrån

kulturmiljövärden, påverkan på stadsbild och behovet av lugna miljöer.

Stockholm har många miljöer och områden med stora kulturhistoriska värden. Miljöerna är en del av stadens attraktionskraft och är därför en resurs i den fortsatta utvecklingen av staden. Ändringar och tillägg i dessa miljöer behöver göras varsamt så att befintliga karaktärsdrag respekteras och tas tillvara. Äldre skyltar berättar en historia om vad byggnaden har använts till och har på så sätt ett högt kulturhistoriskt värde i sig och bör om möjligt behållas för att bidra till att skapa spännande kulturlager.

Skyltningen i Stockholm ska så långt som möjligt underordnas byggnaderna och vårt gemensamma stadsrum på ett sätt som värnar och stärker byggnadernas kvaliteter. Det är många som vill synas i stadsrummet och avvägningar behöver göras så att staden är lätt att orientera sig i och behåller sina grundläggande karaktärsdrag. Hänsyn ska tas till boende samtidigt som skylten är tydlig, lättläst och så långt det är möjligt tillgänglig för alla. Stadens skyltar ska bidra till trygghet, berika det nattliga stadsrummet och förhöja Stockholms skönhet under dygnets mörka timmar. En del skyltar närmar sig också konsten på ett positivt sätt och kan bidra till en upplevelserik stadsmiljö.

Vad är en skylt?

I bygglovssammanhang är en skylt en anordning med syfte att förmedla information, budskap eller reklam med hjälp av bild, text, logotyper, symboler och liknande.

En skylt kan vara av alla typer av material. De vanligaste skyltarna är någon typ av skiva med text på. Vepor, banderoller och andra mjuka skyltar används gärna vid tillfälligt behov av att skylta. Med nya material och tekniker följer också nya typer av skyltar, exempelvis neonrör, LED och ljusprojektioner.

Stadspelare, pelartavlor, reklamvittriner, stolptavlor, stortavlor med mera är alla olika typer av skyltar för reklam.

RÅCKSTA Centrum

Råcksta. Taks skyltar är ovanliga i Stockholm och där de förekommer visar de oftast vägen till en större gemensam målpunkt som ett centrum. Eftersom taks skyltar är så väl synliga i siluetten ställs särskilt höga krav på allmänt intresse och på utformningen. Denna skylt var vinnare av Lysande skylt 2012.

Återbruk. Den gamla neonskylten »Sko Vera« fick med ett enkelt grepp bli skylt för en ny verksamhet på samma plats – »Eko Vera«. Denna skylt utsågs till vinnare av Lysande skylt 2015.

Södra Blasieholmshamnen. Vid vattnet är det särskilt viktigt att skyltar inte tar plats eller dominerar stads- och landskapsbilden. De skyltar som syns är de som vägleder båttrafikanterna.

Gärdet. Filmhuset med dess brutala arkitektur får en inbjudande huvudentré med hjälp av ljusskyltning och belysning.

Grundregeln är att bygglov behövs

DET BEHÖVS BYGGLOV för att sätta upp, flytta eller väsentligt ändra skylt inom ett område med detaljplan. Detta framgår i 9 kap 8 § plan- och bygglagen jmf 6 kap 3–4 § plan- och byggförordningen. Så gott som all mark i Stockholm har en detaljplan, utgå därifrån att bygglov behövs. Det krävs inte bygglov för en skylt utanför ett område med detaljplan, men det kan krävas tillstånd från Länsstyrelsen.

Ett bygglov gäller i regel tills den som ansvarar för skylten tar ner den, men det förekommer också:

- tidsbegränsade bygglov. Om skyltens utformning inte är av permanent karaktär kan det vara aktuellt med ett tidsbegränsat bygglov. Bygglov för reklamvepor och linspända skyltar är alltid tidsbegränsade.
- säsongslav. Vissa verksamheter har en tydligt säsongsbetonad karaktär, till exempel glasskiosker. Bygglov kopplade till sådan verksamhet kan vara begränsade till verksamhetens säsong.

Undantag enligt plan- och byggförordningen

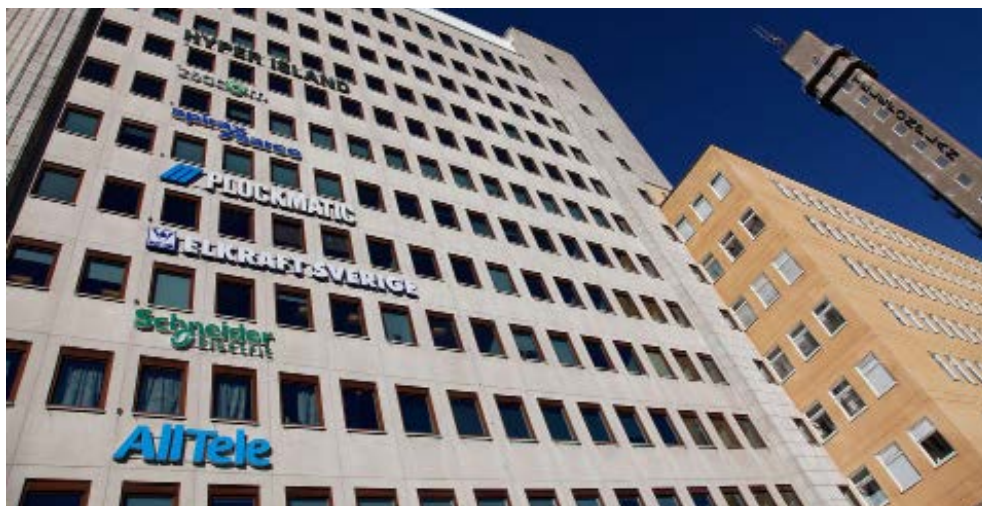
I plan- och byggförordningen 6 kap 3 § listas följande undantag från kravet på bygglov i detaljplanerat område:

- Skyltar som är högst en kvadratmeter samt orienteringstavlur som är högst två kvadratmeter. Lovbefrielsen gäller förutsatt att skylten inte placeras på eller i anslutning till särskilt värdefulla miljöer, byggnader eller platser enligt 8 kap 13 § i plan- och bygglagen.
- En skylt inomhus.
- En skylt för tillfälliga evenemang som är uppsatt under högst fyra veckor.
- Valreklam i samband med val till riksdagen, landstingsfullmäktige, kommunfullmäktige, Europaparlamentet, Sametinget eller i samband med folkomröstning.
- En nationsflagga, flagga med kommunvapen eller liknande.
- Ett vägmärke, en tilläggstavla eller annan anordning för anvisning av trafik enligt vägmärkesförordningen (2001:90).
- Ett sjövägmärke eller en säkerhetsanordning för sjöfarten enligt sjötrafikförordningen (1986:300)

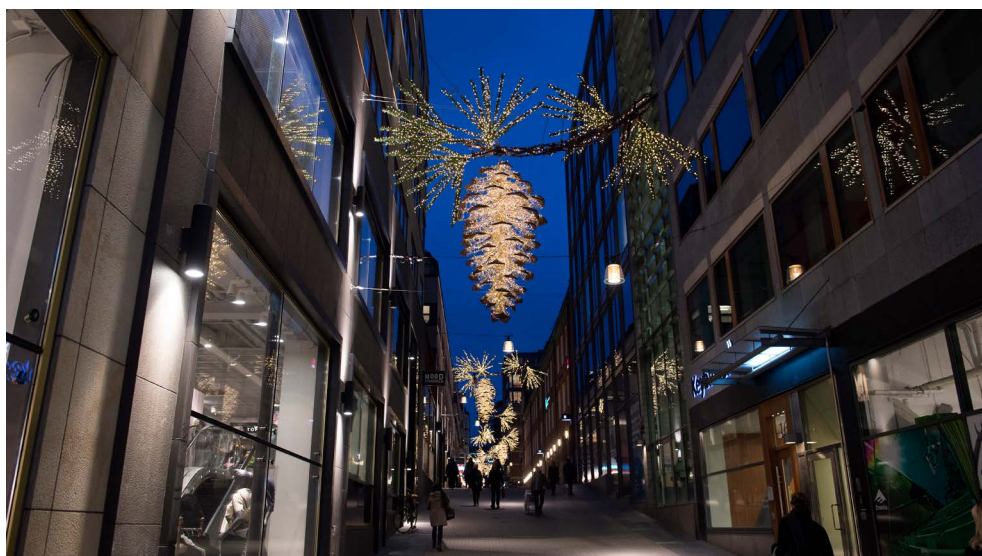
»I områden som omfattas av detaljplan krävs det bygglov för att sätta upp, flytta eller väsentligt ändra skyltar eller ljusanordningar.«

6 kap 3 § plan- och byggförordningen

Telefonplan. Skyltarna är av samma typ och sitter monterade i linje med varandra på fasaden. Skyltningen passar väl ihop med byggnadens karaktär.

Jakobsgatan. För stämningsbelysning under jul- och nyårshelgerna är grundregeln att bygglov inte behövs.

Ytterligare undantag

Det finns ytterligare exempel där bygglov inte krävs:

Mindre lösa skyltar som endast står ute när verksamheten är öppen, ofta kallade överdagensskyltar som fästs direkt på fasad behöver inte bygglov. Om skylten ställs på allmän platsmark ska polistillstånd alltid sökas.

Varuskyltning, till exempel då en blomsterbutik placerar blommor utanför lokalen för att marknadsföra sig på ett sätt som kan jämföras med skyltar, kräver inte bygglov. Däremot krävs det tillstånd från polisen om det placeras på allmän platsmark.

För stämningsbelysning under till exempel jul- och nyårshelgerna är grundregeln att bygglov inte behövs. Lovbefrielsen gäller däremot inte belysning med stor områdespåverkan eller sådan som påverkar trafik-säkerheten negativt.

Skyltar som är mindre än 0,2 kvadratmeter behöver inte bygglov förutsatt att de är placerade i bottenplanet och inte skymmer viktiga byggnadsdetaljer. De får heller

inte vara belysta eller vara tjockare än 10 centimeter.

Enkla fällbara markiser utan stolpar, väggar eller annan konstruktion som ökar byggnadens volym behöver inte bygglov förutsatt att eventuell reklam eller budskap enbart finns på markisens kjol.

Det krävs inte heller bygglov för att **byta, renovera eller ta ner en skylt** så länge det som görs inte innebär en väsentlig ändring. En förutsättning för lovbe frielse är att den nya skylten har samma budskap, placering, storlek, form, färg, material och ljussättning. Är du osäker på om bytet kräver bygglov kan du vända dig till stadsbyggnadskontoret. Den som tar ner en skylt är ansvarig för att återställa fasaden.

Även fast det är bygglovsbefriat gäller var-samhetskravet i plan- och bygglagen 8 kap 17 § och ändring av en byggnad ska utföras varsamt så att hänsyn tas till byggnadens karaktärsdrag och med tillvaratagande av byggnadens tekniska, historiska, kultur-historiska, miljömässiga och konstnärliga värden.

Tänk på det här så blir det rätt från början

Om ditt ärende inte omfattas av något av undantagen ska du söka bygglov. Du bör så tidigt som möjligt stämma av och utforma din ansökan utifrån vägledningen. Ju bättre du anpassat din ansökan till omgivningen och byggnadens förutsättningar, desto snabbare kan du få ett beslut.

Hur olika platser i staden används, vilken historia de har eller vilka verksamheter som finns där skiljer sig åt. I bedömningen av en ansökan vägs platsens och miljöns förutsättningar alltid in tillsammans med eventuella skyltspecifika krav. Dessutom gäller några generella bedömningsgrunder:

- Avvägning mellan allmänna och enskilda intressen.
- Anpassningen till stads- och landskapsbilden som helhet.
- Detaljutformningen och anpassningen till byggnaden den ska sitta på.
- Det ska säkerställas att grannar inte drabbas av betydande olägenhet eller att trafiksäkerheten försämras.

Alla ansökningar prövas individuellt utifrån de krav som gäller för typ av skylt, område eller fastighet den ska sitta på. Men det finns några övergripande förutsättningar som är viktiga att lyfta fram.

Skyltar ska vara estetiskt väl utformade med en storlek och skala anpassad till stadsrummet och den hastighet som råder i området. Skylten ska ta hänsyn till området, byggnadens skala, proportioner och fasad på ett sätt som gör att byggnadens karaktärsdrag behålls. Kraven på god kvalitet är högre för skyltar som blir väl synliga för en stor allmänhet jämfört med de som vänder sig mot en mindre intern krets, till exempel inom ett industriområde.

För kulturhistoriskt värdefulla byggnader och miljöer ställs särskilda krav på skyltars utformning och hur de anpassas till byggnaden, se plan- och bygglagen 3 kap 12 §.

Skyltar ska placeras inom fastighetsgränsen för verksamheten de avser. För att underlätta orienterbarheten ska de i första hand sättas vid verksamhetens entré. Verksamhetens utbredning inne i huset, eller vem som är fastighetsägare, är inte ett allmänt intresse. För att behålla en bra orienterbarhet och undvika överskytning till låts hänvisningsskyltar, sådana som visar vägen till verksamhet längre bort, endast i undantagsfall. Allmän service som vårdcentral eller bibliotek är exempel på sådana undantag.

Skyltar ska så långt som möjligt utformas och placeras på ett sätt som gör dem **tillgängliga och användarvänliga** även för personer med nedsatt funktions-, rörelse- eller orienteringsförmåga.

Hur en skylt ska förhålla sig till **gångbanor och körbanor** regleras i stadens lokala ordningsföreskrifter. Markiser, flaggor och skyltar får inte skjuta ut över en gångbana på lägre höjd än 3 meter. För körbana är lägsta fria höjd 4,5 meter. Fällbara markiser får placeras med en fri höjd på 2,5 meter över gångbana under verksamhetens öppethållande.

Skyltar och ljusanordningar ska inte försämra trafiksäkerheten. På känsliga lägen som infarter, rondeller och hårt belastade korsningar ställs särskilt höga krav för att trygga trafiksäkerheten.

Fasadskyltar ska knyta an till verksamheten i byggnaden och inte ha fokus på varureklam. När många verksamheter samlas inom samma byggnad är det viktigt att samordna utformning och placering. Överskytning riskerar att ge fasad och gaturum ett stökigt intryck och ska undvikas. Tänk på att vara varsam med byggnadens karaktär vad gäller håltagningar och hur elen dras.

Skyltband, det vill säga när en och samma verksamhet placerar flera skyltar på en fasadsida, bör undvikas.

»Hänsyn ska tas till både allmänna och enskilda intressen.«

Utdrag ur 2 kap 1 § plan- och bygglagen

»Skyltar bör vara lättbegripliga och lättlästa...Tydlig och väl belyst skyltning har stor betydelse för att bland annat personer med nedsatt syn eller hörsel och personer med utvecklingsstörning, lässvårigheter eller andra orienteringssvårigheter ska kunna orientera sig.«

Boverkets författningssamling
BFS 2011:5

»Bebyggelse och byggnadsverk ska utformas och placeras med hänsyn till stads- och landskapsbild, natur- och kulturvärden på platsen och intresset av en god helhetsverkan.«

Utdrag ur 2 kap 6 § plan- och bygglagen

Följande områden är idag klassade som allmänna reklamplatser. Bostadshus inom dessa områden bör hållas fria från reklam.

- Fridhemsplan (S:t Eriks-gatan/Drottningholmsvägen)
- Hornstull
- Klarabergsgatan/Sergels torg
- Kungsgatan/Hötorget
- Kungsgatan/Sveavägen
- Medborgarplatsen
- Norrmalmstorg
- Norrtull
- Sankt Eriksplan
- Skanstull
- Slussen
- Stureplan
- Sveaplan
- Alviks torg (fasader mot torget)
- Brommaplan
- Liljeholmen (Marieviksområdet mot Södertäljevägen)
- Kista centrum
- Farsta centrum
- Skärholmen centrum
- Evenemangsområdet kring Globen och Tele2 Arena

För fristående skyltar på marken är det särskilt viktigt med en väl genomtänkt storlek och placering för att undvika att de dominerar stadsrummet, hindrar siktlinjer eller försämrar tillgängligheten. Att skylten är öppen nertill bidrar till ökad trygghet.

För skyltar som placeras nära vatten behöver extra hänsyn tas till vattenrummets skönhetsvärden och om skylten placeras inom strandskyddsområde kan det krävas strandskyddsdispens.

Ljus i stadsrummet är ofta koncentrerat till gatunivå, det gäller även lysande skyltar. Det innebär att det ställs andra och högre krav på skyltar högt på en fasad. Där kan det vara lämpligt med friliggande bokstäver eller fria konturer av neon eller liknande.

Fasadbelysning kan användas för att markera en byggnad i stadsrummet, skapa en vacker stämning och knyta ihop en större miljö. Lättnadsljus, det vill säga en svag belysning jämnt fördelad, kan bidra till att en fasad blir närvarande även i mörker.

Upplysta eller belysta skyltar och ljusanordningar ska kunna regleras vad gäller styrka och tiden de lyser. För bästa synbarhet och minimal energiförbrukning bör skyltarna lysa starkare på dagen och svagare under kvällar och nätter. Skyltar med LED-teknik kan behöva dimning under kvällar och nätter för att undvika bländningseffekter. Armaturer, infästningar och eldragningar bör vara diskret utformade för att undvika att de dominerar byggnad eller skylt.

Allmänna reklamplatser

Allmänna reklamplatser har karaktären av utpräglade handels-, verksamhets- eller nöjesmiljöer och utmärks av att de är välbesökta platser med mycket ljus, färg och rörelse. I dessa miljöer kan reklam i större skala vara en naturlig del av stadsbilden. Här kan det tillåtas inte endast reklam för verksamheterna på platsen, utan också skyltning med allmänna reklambudskap. Sergels torg, Stureplan, Brommaplan, Skärholmen centrum är några exempel på allmänna reklamplatser. I takt med att staden växer är det naturligt att fler platser med liknande förutsättningar kan bli aktuella för allmän reklam.

I områden som utsetts till allmänna reklamplatser gäller att:

- reklamskyltar eller displayer som innehåller företags- och/eller varumärkesreklam utan direkt bindning till platsen eller byggnaden får sättas upp.
- den konstnärliga och tekniska ambitionsnivån ska vara hög och de goda lägena bör utnyttjas med samma lekfullhet och fantasi som präglar Stockholms klassiska neonskyltar.
- skyltarna måste sinsemellan vara utformade så att de harmonierar med varandra, den fastighet som utgör bakgrund samt övriga byggnader som omger platsen. Detta gäller såväl form, färg som ljusstyrka.
- den exakta geografiska gränsen för ett område är inte fastställd. Om en plats, byggnad eller fasad ingår i en allmän reklamplats eller inte bedöms i varje enskilt ärende.
- vägledningens råd- och riktlinjer i övrigt gäller också skyltar i dessa områden.

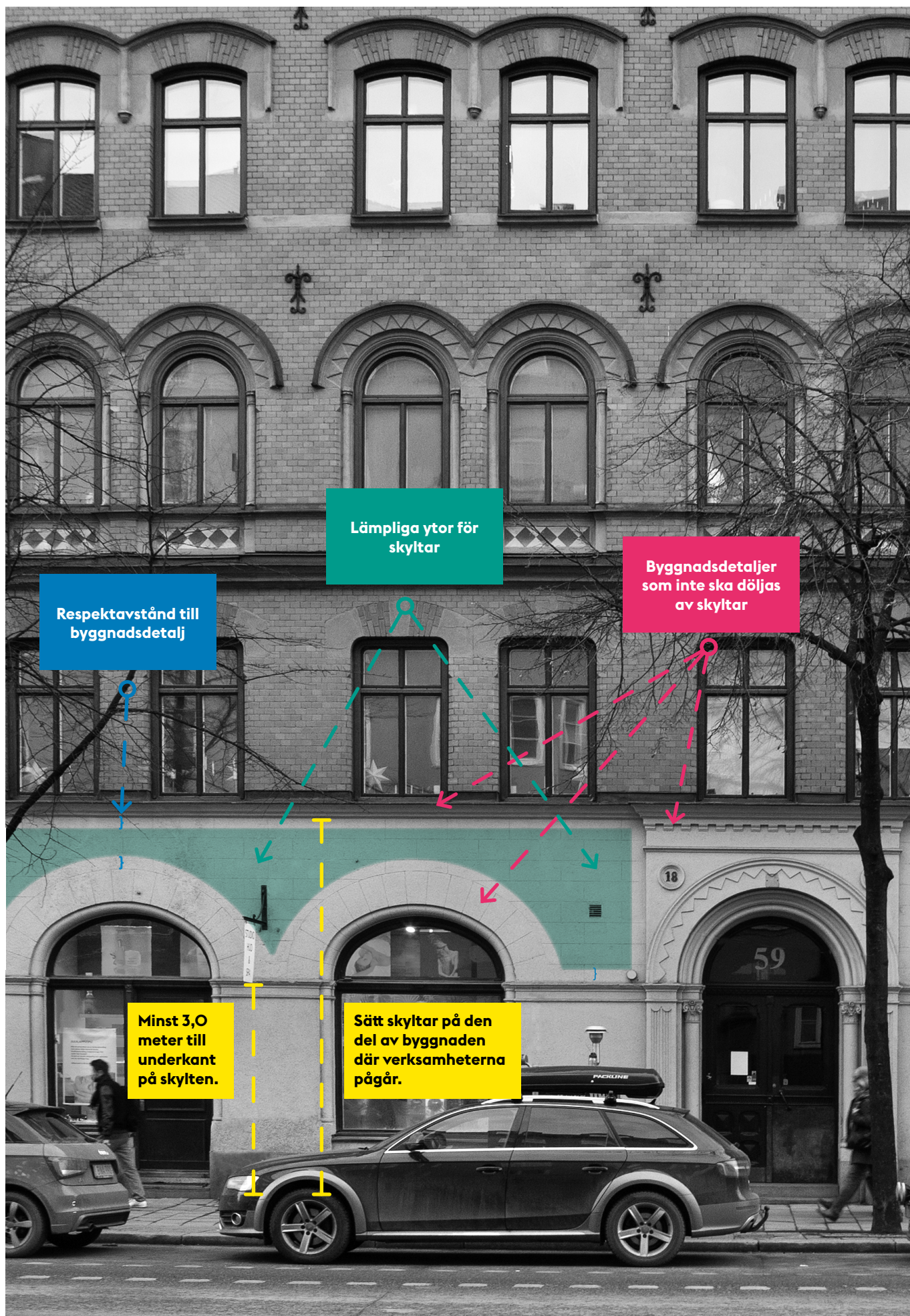
Det finns också områden där allmän reklam ska hanteras varsamt och vid följande områden bör allmän reklam undvikas:

- skolor, förskolor, lekparker eller andra platser där barn vistas dagligen.
- parker, grönområden, fronten mot vattnet och liknande områden för rekreation.
- på eller i direkt närhet till kulturhistoriskt värdefulla byggnader.

Lokala riktlinjer och skyltprogram

En **lokal riktlinje** innebär att stadsbyggnadsnämnden beslutat vad som gäller för skyltning i ett område. Det tydligaste exemplet är Gamla stan där det förutom ett övergripande program också definierats en särskild typ av skylt som genom reglering i detaljplanen är befriad från kravet på bygglov.

Ett **skyltprogram** kan tas fram av enskilda fastighetsägare för att samordna skyltning och ljussättning i en byggnad eller i ett område. Ett sådant initiativ är välkommet och bidrar ofta till ökad helhetsyn. Programmen är inte beslutade i stadsbyggnadsnämnden och det är viktigt att poängtera att de är underordnade de övergripande reglerna och befriar inte skylten från kravet på bygglov.

Skylttyper och goda exempel

Det finns många sätt för skyltning att bidra till en attraktiv stadsmiljö. Här ser du några lyckade exempel för de vanligaste skyltarna och lite om vad du bör tänka på för respektive skylttyp.

Friliggande bokstäver ①

Skyltar med friliggande bokstäver är många gånger en bra lösning eftersom konstruktionen innebär att skylten underordnas fasaden. I vissa fall kan de vara ett varsamt alternativ i kulturhistoriskt värdefulla eller känsliga miljöer. För att begränsa påverkan på fasaden kan bokstäverna fästas på en balk eller skena.

Flaggskyltar ②

Flaggskyltar fästs in i fasaden och är kanske den vanligaste typen av skylt i stadsmiljö. De är särskilt användbara i trånga gaturum där fasadskyltar kan vara svåra att se på håll. Tänk på frihöjden 3 meter över gatan för att inte försvåra trottoarstädning, snöskottning med mera. En flaggskylt bör inte vara större än 1 kvadratmeter och inte skjuta ut mer än 1,20 meter från fasaden.

Pendelskyltar ③

Pendelskyltar hänger ner från stång eller undertak och är en vanlig lösning för att synas längs med en gata och går ofta enkelt att anpassa till byggnaden. Respektera frihöjden 3 meter över gatan för att inte försvåra trottoarstädning, snöskottning med mera. Är det en vippbar pendelskylt är frihöjden 2,8 meter.

Låds Skyltar ④

Låds Skyltar är belysta inifrån och kan med dagens teknik göras mycket tunna. De skymmer ofta fasaden och kan vara svåra att anpassa i känsliga miljöer. Därför lämpar de sig bättre i företags- och industriområden eller för mindre arkitektoniskt bearbetade fasader. Skylten bör inte ha en lysande vit bakgrund eftersom den då kan upplevas som störande.

Skivskyltar ⑤

Kan göras i plåt, polykarbonat, glas eller liknande och är ganska lätta att anpassa till en byggnad. Finns det många detaljer och dekorationer på fasaden kan en annan skylttyp vara att föredra. Det är viktigt att anpassa bakgrundsfärgen och materialet så skylten inte blir bländande vid ljus material.

Neonskyltar/diodteknik ⑥

Ny diodteknik kan idag användas för att få samma effekt som äldre tiders neonskyltar. De fungerar på många byggnadstyper och miljöer, med undantag för särskilt värdefulla kulturmiljöer som Gamla stan.

Elektroniska skyltar / LED ⑦

Hur skyltarna påverkar omgivningen beror till stor del på karaktären i stadsrummet de placeras i. Rörligt innehåll kan störa boende och påverka trafiksäkerheten negativt.

2 FLAGGSKYLT

3 PENDELSKYLT

4 LÅDSKYLTAR

5 SKIVSKYLT

6 NEONSKYLT/DIODTEKNIK

7 ELEKTRONISK SKYLT/LED

Vepor och flaggor ⑧

Vepor och flaggor är skyltar på väv med tryckta budskap, verksamhetsnamn eller logotyper. Hur stor en vepa får vara avgörs av hur väl den samspelar med platsens förutsättningar och omgivande faktorer. För vepor gäller Stockholms stads förhållnings-sätt om fasadvila. Det innebär att fasaden ska vara fri från vepor dubbla tiden som en vepa senast satt uppe. Tänk också på att infästningen påverkar byggnadens fasad även efter skylten tagits ner.

Flaggor som är över 1,5 kvadratmeter kräver bygglov. Sätts flera mindre flaggor upp kan det vara lovbeFriat, men placering och helhet behöver ändå bedömas i en ansökan. Flaggor får aldrig sticka ut mer än en sjättedel av gatans bredd.

Byggplatsskyltar ⑨

En byggplatsskylt informerar om vad som byggs och vilka som bygger. Riktlinjen är att de får vara maximalt 15 kvadratmeter och endast innehålla information om själva bygget och de medverkande aktörerna. Det är praktiskt om skylten tas med i lovansökan för byggnationen eller för byggbodas och byggplank, då behöver det inte skapas ett separat ärende för skylten. Om skylten placeras på allmän platsmark ska polistillstånd sökas och skylten ska vara inom etableringsområdet.

Folieskyltar ⑩

Foliering kan göras på de flesta fönster och ha flera funktioner. Som skylt, som insynskydd, som vackert mönster och så vidare. Förutsatt att den inte innehåller reklam eller budskap räknas foliering inte som skyltning. Undvik att foliera hela fönster för att inte bidra till en otrygg och upplevelsefattig stadsmiljö. Beroende på utformning och förutsättningar i området där den ska placeras kan foliering ibland behöva bygglov. Riktlinjen är att maximalt en tredjedel av fönstrets yta får folieras utan bygglov. Om

folieringen blir så påtaglig att byggnadens yttre utseende väsentligt förändras krävs alltid bygglov.

Volymbildande skyltar ⑪

Till exempel kubformade skyltar där budskapet syns från skyltens alla sidor. För att dessa inte ska bli för dominerande är det viktigt att storleken anpassas till omgivningen. Skylten bör inte lysa uppåt då det kan störa boende i våningarna ovanför.

Skylt målad direkt på fasad ⑫

Fasadmålad skylt är en enkel lösning men ställer samtidigt krav på en fräsch och oskadad fasad. Valet av bokstävers storlek och typografi är viktigt för att skapa ett tilltalande helhetsintryck

Skyltplatser med utbytbara budskap ⑬

Till exempel restauranger och föreningar har behov av att visa dagsaktuell information som menyer eller planerade aktiviteter. Skyltskåp i ögonhöjd kan då vara praktisk lösning.

Projektioner ⑭

Att projicera ljus på en trottoar eller fasad blir allt vanligare och är ett enkelt sätt att få uppmärksamhet utan att göra åverkan på markbeläggning eller fasad. Projektioner kan störa gående, boende och trafik och kräver en särskild noggrannhet när ljuset riktas.

Smart glas (illustration saknas)

I dagsläget finns det två typer av skyltlösningar med smart glas. Flexibelt glas är en metod där en film sätts på fönsterglas. Filmen kan växla mellan klart och grumligt och användas för att projicera text eller bild på glaset. En annan metod är digitalt glas, en fribärande glaskonstruktion som kan placeras fritt i till exempel butik eller skyltfönster.

10 FOLIESKYLT

11 VOLYMBILDANDE SKYLT

12 SKYLT MÅLAD DIREKT PÅ FASAD

13 SKYLTPLATS MED
UTBYTBARA BUDSKAP

14 PROJEKTION

Andra tillstånd samt tillsyn

Oavsett om skylten kräver bygglov eller inte kan det behövas andra tillstånd. Kontakta respektive tillståndsgivare om du vill ha mer information.

- **Polistillstånd.** Det krävs alltid tillstånd för att placera ut något på kommunens mark. I Stockholms lokala ordningsföreskrifter är det uttryckt som: Tillstånd krävs av Polismyndighet för att sätta upp banderoller, skyltar, dekorationer eller reklamordningar över eller på ett sådant sätt att de vetter mot offentlig plats.
- **Fastighetsägarens tillstånd.** Fastighetsägaren måste alltid godkänna att en skylt eller ljusanordning sätts upp. Det gäller även om bygglov beviljats.
- **Tillstånd enligt kulturmiljölagen.** Skyltar och ljusanordningar i miljöer som skyddas av kulturmiljölagen kan kräva tillstånd från Länsstyrelsen. Fornlämningar, byggnadsminnen och kyrkor är exempel på sådana miljöer där du alltid ska kontakta Länsstyrelsen.
- **Utanför detaljplanerat område.** Det krävs inte bygglov för en skylt utanför detaljplanerat område men det kan krävas tillstånd från Länsstyrelsen.
- **Tillsyn enligt plan- och bygglagen.** Om en skylt satts upp utan bygglov, inte följer bygglovet eller på annat sätt innebär en olägenhet kan stadsbyggnadskontoret kräva rättelse och i slutändan utfärda en sanktionsavgift.
- **Miljötillsyn.** Om det visar sig att en skylt eller ljusanordning är farlig eller störande för till exempel boende kan Stockholms stad i efterhand ålägga en fastighetsägare att åtgärda problemen.

Söka bygglov

När du får bygglov för en skylt får du samtidigt ett startbesked. Beslutet om bygglov publiceras (kungörs) i Post- och inrikes tidningar och tidigast fyra veckor efter kungörelsen får du sätta upp skylten eller göra det som lovet avser. Till skillnad från andra typer av bygglov får du inget slutbesked.

Ansök digitalt

Använd gärna vår e-tjänst för skyltlov, du hittar den på Stockholms stads webbplats. I den framgår vilka handlingar du ska skicka med. För att använda tjänsten behöver du logga in med BankID.
[E-tjänst för skyltar](#)

Andra sätt att ansöka

Du kan också posta eller mejla din ansökan, ansökningsblanketten finns på stadens webbplats. Där kan du också se vilka handlingar du ska skicka med.
[Ansökningsblankett](#)

Vad kostar ett bygglov?

Hur mycket ett bygglov kostar beror på typ av skylt och hur stor skylten är. På stadens webbplats hittar du information om taxan för bygglov.

[Taxan för bygglov](#)

Kontakt

Stadsbyggnadskontoret
Box 8314, 104 20 Stockholm
Telefon: 08-508 27 300
stadsbyggnadskontoret@stockholm.se

Besöksadress:
Tekniska nämndhuset, Fleminggatan 4
Du hittar vägledningen som pdf på webb-
platsen bygglov.stockholm/skylt

Om du vill läsa mer

- Plan- och bygglagen (2010:900)
- Plan och byggförfordningen (2011:338)
- Boverkets webbplats
- Allmänna lokala ordningsföreskrifter för Stockholms kommun
- Stadsmuseets kulturhistoriska klassificeringskarta
- Ordningslagen (1993:1617)

Fotografer: Lennart Johansson: omslag, s. 4, s. 6;
Simon Gate: s. 3; Ingrid Johansson: s. 4; Göran
Fredriksson: s. 4; Skyltgruppen: s. 5, s. 6, s. 11; Stads-
byggnadskontoret: övriga.